

Research on Women's Sport

Journal homepage: <https://rws.ssric.ac.ir/>

Research Article

The Impact of Cultural and Social Outcomes of Women's Presence in Stadiums on Women's Sports Participation, Mediated by Social Support

Nastaran Jafarzadeh¹, Shahram Shafiee^{*2}, Hossein Brakhas³

1. Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran
2. Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran
3. Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran

Received: 13/07/2025, **Accepted:** 03/11/2025, **Published:** 11/11/2025

* Corresponding Author: Shahram Shafiee, E-mail: Shafiee_shahram@guilan.ac.ir

How to Cite: Jafarzadeh, N; Shafiee, Sh; Brakhas, H. The Impact of Cultural and Social Outcomes of Women's Presence in Stadiums on Women's Sports Participation, Mediated by Social Support. Research on Women's Sport, 2(7), 15-40. In Persian. Doi: 10.22089/rws.2025.18263.1075.

Extended Abstract

Background and Purpose

The presence of women in stadiums across Iran represents far more than a practical issue of access; it has evolved into a complex socio-cultural phenomenon with widespread implications for societal transformation. As increasingly visible spectators, women challenge traditional gender norms, catalyzing shifts toward greater gender equality, social cohesion, and cultural development. This phenomenon not only elevates the cultural literacy of spectators but also contributes to reducing social disorders, fostering social support, and increasing women's participation in sports and media culture.

When media outlets expand coverage of women's sports events, they play a pivotal role in constructing a positive, empowering perception of women in sport, ultimately enhancing women's motivation to engage actively. Such media representation acts as a catalyst within the digital age, where social media can substantially influence public opinion and mobilize support for women's sports on a global scale. The potential for this media-driven movement to transcend national borders underscores a critical socio-cultural evolution, with implications for gender equity worldwide.

Nevertheless, the integration of women into stadium environments in Iran is encumbered by numerous cultural and social challenges—boundaries deeply rooted in gender norms, access restrictions, and sometimes inhospitable atmospheres that diminish the quality of women's experiences. These barriers, while obstructing full participation, reflect broader societal attitudes that influence women's sports engagement beyond the stadiums, hindering their social and athletic development.

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Addressing these obstructive factors necessitates a comprehensive understanding of the mechanisms linking spectators' experiences in stadiums with women's overall sports participation trajectories. To this end, applying social support theory provides a valuable lens. This framework emphasizes the mediating role of support from family, peers, institutions, and society at large in facilitating women's engagement in sports activities.

Failure to recognize and nurture these dimensions risks perpetuating the systemic deprivation of women's rights in sports—both at the social and individual levels. Consequently, this research seeks to examine the impact of the cultural and social outcomes arising from women's presence in stadiums on their sports participation, with a particular focus on the mediating influence of social support mechanisms.

Methods

This study employed a descriptive-correlational design rooted in structural equation modeling (SEM). The target population comprised female spectators of football matches, selected via purposive and convenience sampling techniques considering accessibility constraints.

Data collection involved administering structured questionnaires both in person and electronically, leveraging validated scales in this field. The instruments measured: (1) cultural consequences and social consequences, adapted from Farahani et al. (2019); (2) perceived social support, derived from Phillips (1986); and (3) level of sports participation, based on Razavi et al. (2018). Content validity was established through expert panel evaluation, achieving high CVI/CVR scores, and reliability analysis via pilot testing ($n=30$) resulted in an alpha coefficient of 0.77.

The research conformed to established psychometric standards, with confirmatory factor analysis confirming convergent and discriminant validity, and normality verified through skewness and kurtosis indices within acceptable limits. Data analysis proceeded via SEM using SmartPLS software, applying path analysis to examine hypothesized relationships.

Results

The demographic profile revealed that 55.3% of respondents held a bachelor's degree, with an age range predominantly between 21–30 years (74.9%). The majority of participants (40.2%) reported between 1 and 5 years of sports-related experience.

The descriptive data indicated that the highest mean score among variables was in sports participation (mean=4.01, SD=0.87), particularly in physical fitness dimensions (mean=4.23). The factor analysis substantiated that social support was significantly rooted in significant others (loading=0.91), family (0.85), and friends (0.71).

Path analysis revealed that the cultural consequences ($\beta=0.31$) and social consequences ($\beta=0.39$) exerted significant positive effects on sports participation. Simultaneously, both cultural ($\beta=0.29$) and social ($\beta=0.67$) consequences markedly influenced perceived social support. Importantly, social support demonstrated a strong positive effect ($\beta=0.59$) on sports participation, confirming its mediatory role. Bootstrap tests confirmed that the indirect effects of cultural and social consequences on sports participation via social support were statistically significant ($p<0.01$).

Discussion

The findings underscore that women's participation in stadiums exerts a profound influence on societal perceptions and cultural norms related to gender roles in Iran. These attendance patterns serve as catalysts for reducing stereotypical beliefs and fostering an inclusive sporting environment. The mediating influence of social support — encompassing familial encouragement, peer acceptance, and institutional backing — functions not solely as a facilitator but as a driver itself, amplifying the impact of cultural and social shifts.

This dynamic aligns with broader literature suggesting that social support significantly enhances women's sports engagement. The phenomenon aligns with Vygotsky's sociocultural perspective, asserting that social interaction and support are critical in fostering cognitive and social development. Consequently, strategic interventions aimed at strengthening social support networks are imperative, encompassing education, policy reforms, and media campaigns. This study's implications extend to policymakers and sports administrators. Emphasizing the development of supportive environments—through policy changes, infrastructural improvement, and advocacy—can catalyze a cultural shift that normalizes women's presence at sports venues, fostering greater participation and societal acceptance.

Results of the research conceptual model

Relationships between the main variables	Path coefficient	T-value	Results
Cultural implications --> social support	0.29	2.72	meaningful
Social consequences --> social support	0.67	4.64	meaningful
Social support --> Sports participation	0.59	11.34	meaningful
Cultural consequences --> Sports participation	0.31	4.10	meaningful
Social consequences --> Sports participation	0.39	4.59	meaningful
Mediator hypothesis			
Cultural consequences --> social support --> sports participation	0.17	2.55	meaningful
Social consequences --> Social support --> Sports participation	0.19	2.64	meaningful

Conclusion

The research demonstrates that the cultural and social effects stemming from women's presence in stadiums positively influence their sports participation, with social support serving as a crucial mediating factor. It emphasizes that without targeted efforts to embed supportive structures within familial, institutional, and societal layers, these shifts risk being superficial and temporary. Therefore, a multifaceted approach—combining policy reforms, community engagement, media advocacy, and infrastructural investments—is vital to revolutionize women's sports participation in Iran. These efforts must foster a culture where women can freely and safely participate, thus securing sustainable progress in gender equity within sports.

Keywords: Cultural and Social Outcomes, Social Support, Sports Participation, Women's Engagement, Stadium Attendance.

Article Message

This study underscores that increasing women's attendance at stadiums is not merely an activity but a powerful catalyst for societal transformation. It fosters cultural change, redefines social norms, and establishes a foundation for gender equality in sports. Social support functions as both a facilitator and an accelerant, transforming attendance into a systemic movement toward social inclusion and empowerment. For deep, lasting change, comprehensive strategies involving policy, media, community, and institutional efforts are necessary to embed these shifts into the fabric of society.

Ethical Considerations

The study was conducted in strict accordance with ethical guidelines, ensuring participant confidentiality, informed consent, and transparent reporting. No ethical violations occurred during the research process.

Authors' Contributions

Corresponding Author: Dr. Shahram Shafiei

Contributions include: ideation (100%), Data Collection (20%), Data Analysis (40%), Writing – Review (50%) and Editing (40%), and Project Administration (70%).

Second Author: Seyedeh Zahra Mirzamani

Contributions include: Data Collection (80%), Data Analysis (60%), Writing – Original Draft (70%), Review (50%) and Editing (60%), and Literature Review (100%)

Acknowledgments

The authors honor all individuals whose participation and support made this research possible and thank the scholarly community for their valuable insights.

پژوهش در ورزش زنان

Journal homepage: <https://spsyj.ssric.ac.ir>

نوع مقاله: پژوهشی

تأثیر پیامدهای فرهنگی و اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه‌ها بر مشارکت ورزشی زنان با نقش میانجی حمایت اجتماعی

نسترن جعفرزاده^۱، شهرام شفیعی^{۲*}، حسین براخاص^۳

۱. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

۲. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

۳. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۲۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۱۲، تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۸/۲۰

*نویسنده مسئول: شهرام شفیعی، E-mail: Shafiee_shahram@guilan.ac.ir

How to Cite: Jafarzadeh, N; Shafiee, Sh; Brakhas, H. The Impact of Cultural and Social Outcomes of Women's Presence in Stadiums on Women's Sports Participation, Mediated by Social Support. Research on Women's Sport, 2(7), 15-40. In Persian. Doi: 10.22089/rws.2025.18263.1075.

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر پیامدهای فرهنگی و اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه‌ها بر مشارکت ورزشی زنان با نقش میانجی حمایت اجتماعی بود. این پژوهش از نظر نوع، توصیفی-همبستگی، از حیث هدف، کاربردی و از نظر روش اجرا، میدانی بود. جامعه آماری شامل تماشاگران و طرفداران زن تیم‌های ورزشی فوتبال بود که با روش نمونه‌گیری هدفمند و در دسترس انتخاب شدند. نمونه آماری به تعداد قابل کفایت برای مدل‌سازی انتخاب و تجزیه و تحلیل شد (۲۰۷ نفر)، اما در نهایت به دلیل ناقص بودن بعضی از سؤال‌ها، ۱۹۹ پرسشنامه کاملاً تکمیل شده، تجزیه و تحلیل شدند. ابزار اندازه‌گیری شامل پرسش‌نامه‌های تعدیل شده پیامدهای فرهنگی و اجتماعی، حمایت اجتماعی و مشارکت ورزشی با طیف پنج‌ارزشی لیکرت بود که روایی آن با استفاده از نظر ۹ نفر از خبرگان حوزه ورزش زنان و اساتید مدیریت ورزشی و بررسی شاخص روایی محتوا (CVI) و نسبت روایی محتوا (CVR) و پایایی ترکیبی، روایی سازه، روایی همگرا و واگرا با استفاده از تحلیل عاملی تأیید شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای SPSS و SmartPLS نسخه ۳ استفاده شد. نتایج نشان داد که پیامدهای فرهنگی و اجتماعی حضور بانوان بر حمایت اجتماعی و مشارکت ورزشی زنان اثر معنادار دارد و حمایت اجتماعی بر مشارکت ورزشی زنان اثر معنادار دارد. همچنین نتایج آزمون بوت استرایپینگ نشان داد که پیامدهای فرهنگی و اجتماعی از طریق حمایت اجتماعی بر مشارکت ورزشی زنان اثر معنادار دارند. براساس یافته‌ها می‌توان گفت که پیامدهای فرهنگی و اجتماعی به خودی خود موجب ارتقای مشارکت ورزشی می‌شوند، اما در صورت تقویت و بهره‌گیری حمایت اجتماعی، دستاوردهای رابطه مذکور به میزان درخور توجهی افزایش می‌یابد.

واژگان کلیدی: پیامدهای فرهنگی و اجتماعی، حمایت اجتماعی، مشارکت ورزشی، مشارکت زنان، حضور زنان در ورزشگاه.

مقدمه

ورزش، فراتر از جنبه فیزیکی، ریشه در بافت فرهنگی^۱ و اجتماعی^۲ یک جامعه دارد. حضور زنان در ورزشگاه‌ها به عنوان یک نماد اجتماعی، تأثیرات عمیقی بر مشارکت ورزشی^۳ زنان دارد. این حضور، نه تنها به عنوان تجربه شخصی برای ورزشکاران زن، بلکه به مثابه عامل کلیدی در شکل‌گیری هویت جنسیتی و افزایش انگیزه برای فعالیت‌های ورزشی در بین زنان، عمل می‌کند (عابدینی و طالبی، ۲۰۱۷). ورزشگاه‌ها به عنوان قلب تپنده شور و هیجان ورزشی، همواره نمادی از اجتماع و هویت جمعی بوده‌اند، اما حضور زنان در این فضاهای پرشور، فراتر از صرفاً تماشاگر بودن، دروازه‌ای به سوی تحولات فرهنگی و اجتماعی عمیق‌تر می‌گشاید. این حضور نه تنها کلیشه‌های جنسیتی را به چالش می‌کشد، بلکه با ایجاد بستری مناسب برای افزایش حمایت‌های اجتماعی^۴، انگیزه و مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزشی را نیز به طور چشمگیری افزایش می‌دهد (نقوی و همکاران، ۲۰۲۱). یکی از عناصر مشترک در اکثر مسابقات ورزشی، تماشاگران هستند که وقتی در استادیوم یا سالن‌های ورزشی حضور دارند، توجه هر بیننده‌ای را به خود جلب می‌کنند (عابدینی و طالبی، ۲۰۱۷). حضور زنان نیز به عنوان گروهی از جامعه تماشاگران، در اماکن ورزشی و ورزشگاه‌ها با توجه به نقش آنان در مشارکت‌های اجتماعی، دارای اهمیت زیادی است و همچنین ابراز علاقه فراوان زنان به تماشای بازی‌های ورزشی از یک سو و درخواست و فشار نهادهای بین‌المللی ورزشی مانند فیفا، ای‌اف‌سی و فدراسیون جهانی فوتبال از سوی دیگر، اهمیت این بحث را بیش از گذشته کرده است (نقوی و همکاران، ۲۰۲۱).

حضور زنان در ورزشگاه‌ها در ایران، فراتر از تغییری ساده در دسترسی به ورزشگاه‌ها، به یک پدیده پیچیده فرهنگی و اجتماعی تبدیل شده است که می‌تواند تأثیرات گسترده‌ای همچون ارتقای سطح فرهنگی تماشاگران، کاهش ناهنجاری‌های اجتماعی، حمایت اجتماعی از حضور آنان در ورزشگاه‌ها، مشارکت بیشتر آنان در ورزش و فرهنگ‌سازی رسانه‌ها و توجه بیشتر به ورزش‌های زنان داشته باشد (قربانی و گروسی، ۲۰۲۳). رسانه‌ها با توسعه پوشش رویدادهای ورزشی زنان، قادر به بازنمایی تصویری مثبت و توانمندساز از این عرصه هستند که این امر به نوبه خود موجب تقویت گرایش و انگیزه زنان برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی می‌شود. این تأثیر در عصر حاضر، با نقش بی‌بدیل رسانه‌های اجتماعی در هدایت افکار عمومی، اهمیتی دوچندان یافته است؛ به گونه‌ای که این تحولات رسانه‌ای می‌توانند زمینه‌ساز شکل‌گیری جریانی گسترده در حمایت از ورزش زنان در عرصه جهانی باشند (نقوی و همکاران، ۲۰۲۱).

علاوه بر این، حضور زنان تماشاگر می‌تواند علاقه و محبوبیت تماشاگری فوتبال به همراه خانواده را در جامعه افزایش دهد و سبب حضور حداکثری تماشاگران و هواداران در ورزشگاه‌های فوتبال کشور شود؛ این مهم گامی بزرگ در جهت توسعه فوتبال ایران خواهد بود (نقوی و خادم، ۲۰۲۰)؛ اما با اینکه حضور خانواده‌ها و شرکت کردن با اقوام و دوستان در ورزشگاه سبب اشتیاق و حمایت بیشتر خانواده‌ها از زنان به عنوان تماشاگران می‌شود، نباید از تأثیرات منفی آن همچون ازهم‌پاشیدگی خانواده و رعایت نشدن قوانین رسمی چشم پوشید (پراس^۵ و همکاران، ۲۰۲۲)؛ زیرا در جامعه ایران با توجه به مسائل فرهنگی و اجتماعی همچون برخی خرده‌فرهنگ‌ها، باورها و تعصبات خانوادگی و نگرش‌های منفی به فعالیت، حضور زنان در ورزشگاه‌ها و رویدادهای ورزشی حتی همراه خانواده با محدودیت همراه است (نقدی و همکاران، ۲۰۱۱). این حضور به عنوان گامی مهم در جهت برابری جنسیتی و تغییر فرهنگ ورزشی، نقش مهمی در افزایش مشارکت

-
1. Cultural consequences
 2. Social consequences
 3. Sports participation
 4. Social support
 5. Peros

ورزش زنان ایفا می‌کند و به‌عنوان یک نماد، انگیزه‌ای برای تغییرات گسترده‌تر در سیاست‌ها و ساختارهای ورزشی و اجتماعی باشد (فراهانی و همکاران، ۲۰۲۰).

حضور زنان در ورزشگاه‌ها در جامعه ایران را نمی‌توان صرفاً برداشتن یک مانع دانست. این پدیده دربردارنده ابعاد فرهنگی و اجتماعی عمیقی همچون تغییر دیدگاه‌های جامعه درباره حضور زنان در ورزشگاه‌ها، کاهش سوءبرداشت‌های فرهنگی و دینی و تضعیف تفکرات مردسالارانه در حوزه ورزش است که به طور مستقیم و غیرمستقیم، مشوق مشارکت ورزشی زنان می‌شود. چنین حضوری، در گذر زمان، در حال تغییر دادن هنجارهای اجتماعی و فرهنگی مربوط به نقش زنان در فضاهای عمومی است (فراهانی و همکاران، ۲۰۲۱). علاوه بر این، از آنجاکه مشارکت ورزشی به‌عنوان یکی از سازوکارهای مؤثر بر اجتماعی‌پذیری افراد شناخته می‌شود، می‌توان ادعا کرد که حمایت خانواده و شبکه دوستان به‌عنوان بخش مهمی از حمایت اجتماعی نقش تعیین‌کننده‌ای در تداوم این مشارکت ایفا می‌کنند. این تأثیر از آنجا ناشی می‌شود که افراد در بستر مشارکت ورزشی، اصول و هنجارهای اجتماعی شدن از جمله تلاش برای هدف جمعی، پابندی به قوانین، رعایت حقوق سایرین و تقبل مسئولیت را به طور عینی فرامی‌گیرند و درونی می‌کنند (بخارایی و همکاران، ۲۰۱۵).

حمایت اجتماعی که از سوی شبکه‌های بین‌فردی و جامعه در ابعاد کلان‌تر ارائه می‌شود، نقش زیربنایی در تقویت اعتمادبه‌نفس زنان برای ورود به عرصه ورزش ایفا می‌کند. همسو با این موضوع، در سال ۱۴۰۴ با اجرایی شدن دستورالعمل جدید فدراسیون فوتبال، حضور بانوان در تمامی ورزشگاه‌های لیگ برتر به طور رسمی آزاد شد. این سیاست که زمینه‌ساز حضور قانونی و سازمان‌یافته زنان در ورزشگاه‌ها شده است، درعمل شکلی عینی از حمایت اجتماعی ساختاری محسوب می‌شود. هنگامی که جامعه از طریق چنین سیاست‌های کلانی، حضور زنان را تأیید و تشویق جمعی می‌کند، این فرایند نه‌تنها به ارتقای حس خوداثربخشی و ارزشمندی آنان می‌انجامد، بلکه حتی با وجود چالش‌های اجرایی اولیه، بستر ساز مشارکت فعال‌تر و پایدارتر ایشان در عرصه ورزش خواهد بود (ابراهیمی و همکاران، ۲۰۱۰)؛ بنابراین این مطالعه به دنبال بررسی این مسئله است که چگونه پیامدهای فرهنگی و اجتماعی ناشی از حضور زنان در ورزشگاه‌ها با میانجی‌گری حمایت اجتماعی، بر میزان و کیفیت مشارکت ورزشی زنان در جامعه تأثیر می‌گذارد.

پژوهش‌های متعددی در زمینه پیامدهای اجتماعی و فرهنگی حضور زنان در ورزشگاه‌ها و بخش‌های مرتبط با آن انجام شده‌اند، اما پژوهش‌های محدودی در زمینه اثرگذاری پیامدهای اجتماعی و فرهنگی حضور زنان در مشارکت ورزشی و میزان اثرگذاری حمایت اجتماعی بر این مشارکت در داخل و خارج از کشور صورت گرفته‌اند. همچنین تحقیقات اندکی درمورد حضور زنان به‌عنوان تماشاگر در ورزشگاه‌ها و اثر بر حمایت اجتماعی انجام شده‌اند و در خارج از کشور چندان به آن پرداخته نشده است؛ زیرا زنان در خارج از کشور در حین مسابقات در ورزشگاه به‌عنوان تماشاگر حضور دارند. در بررسی پژوهش‌های مرتبط، کریمی و همکاران (۲۰۱۹)، پارساجو و همکاران (۲۰۱۸)، مشکل‌گشا (۲۰۲۲)، قربانی و گروسی (۲۰۲۳)، چاروی^۱ (۲۰۲۴) و ایترو^۲ و همکاران (۲۰۲۳) دریافتند که حضور زنان در عرصه‌های ورزشی به دلیل نقش مهم ورزش در سلامت فردی و اجتماعی و کسب سلامتی، احساس نشاط، لذت و تعاملات اجتماعی پیامدهای اجتماعی زیادی دارد که بر مشارکت زنان در ورزش اثرگذارند و مهم‌ترین انگیزه زنان برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی است. سوترسنا و همکاران^۳ (۲۰۲۴)، باتریز^۴ و همکاران (۲۰۲۴)، فردوسی (۲۰۲۳)، فراهانی و همکاران (۲۰۲۰) و فراهانی و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند که حضور هواداران در ورزش پیامدهای فردی، اجتماعی و فرهنگی زیادی به

-
1. Charway
 2. Eather
 3. Sutresna
 4. Beatriz

همراه دارد که زمینه را برای مشارکت آنان در ورزش و فعالیت‌های ورزشی فراهم می‌کند. مرادی‌شرف و همکاران (۲۰۱۶) و حسینی و فرزانه (۲۰۱۶) دریافتند که حمایت اجتماعی و ورزشی برای مشارکت در ورزش دارای اهمیت بسیار زیادی است. به باور نصرتی و همکاران (۲۰۲۱)، عوامل اجتماعی و فرهنگی باشگاه‌های ورزشی بر حمایت از هواداران تأثیرگذارند. قانیدی و همکاران (۲۰۱۹)، آقاخان بابائی و همکاران (۲۰۱۶)، نوروزی و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که حمایت اجتماعی برای مشارکت زنان در ورزش دارای اهمیت زیادی است.

همچنین لونگا^۱ (۲۰۲۵)، هول و همکاران (۲۰۲۱) و طاهری و اندام (۲۰۲۱) نشان دادند که مشارکت ورزشی زنان پدیده‌ای ساختاری، فرهنگی و اجتماعی است که در تعامل با نهادهایی چون مدرسه، خانواده، دولت و جامعه شکل می‌گیرد. ریدروولد^۲ و همکاران (۲۰۲۳) و سنز^۳ و همکاران (۲۰۲۱) دریافتند که داشتن انگیزه ورزشی، میزان فعالیت بدنی و رضایت از زندگی حاصل از ورزش بر مشارکت زنان در ورزش دارای اهمیت زیادی است. صباغی و ذکایی (۲۰۲۴) و مبارکی و همکاران (۲۰۲۱) بیان کردند که محرومیت زنان از حضور در استادیوم‌ها آسیب‌های اجتماعی و روانی زیادی برای آنان به همراه دارد و آنان را به سمت استفاده از شیوه‌های جایگزین برای ابراز کنش‌های هوادارانه سوق می‌دهد. رازقی و همکاران (۲۰۲۲) و چاروی (۲۰۲۴) ذکر کردند که موانعی چون موانع فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، ساختاری و دینی حضور و مشارکت زنان در ورزشگاه‌ها و فعالیت‌های ورزشی اجتماعی را به طور جدی محدود می‌کنند. احمدی و حسینی (۲۰۲۱)، مصطفایی و کلاته (۲۰۲۰) و هانت^۴ و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند که حضور زنان در استادیوم‌ها به عوامل فرهنگی، زیرساختی، خدماتی، حقوقی و سیاسی وابسته است و نقش مهمی در توسعه حرفه‌ای فوتبال از طریق جذب سرمایه، افزایش حق پخش و میزبانی مسابقات بین‌المللی دارد. اسکندری^۵ (۲۰۲۲) و پراس و همکاران (۲۰۲۲) نشان دادند که مشارکت زنان در ورزش و حضور در ورزشگاه‌ها صرفاً مسئله جنسیتی یا ورزشی نیست و دارای ابعاد فرهنگی، مدیریتی، اجتماعی و هویتی بسیار مهمی برای ورزش کشورها به شمار می‌آید. فردوسی (۲۰۲۳)، تقوی و همکاران (۲۰۲۱) و ترینداد^۶ و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که حضور زنان در ورزشگاه‌ها تحت تأثیر عواملی همچون عوامل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، قانونی، سیاسی و روانی و همچنین میزان آموزش، برابری جنسیتی و طراحی مناسب شرایط قرار دارد.

با وجود دستاوردهای درخور توجه پژوهش‌های پیشین در حوزه ورزش زنان، مرور نظام‌مند این ادبیات، یک خلأ نظری و روش‌شناختی بنیادین را آشکار می‌کند. مطالعات داخلی عمدتاً بر شناسایی موانع ساختاری و فرهنگی حضور زنان در ورزشگاه‌ها متمرکز بوده‌اند یا به صورت پراکنده به عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی پرداخته‌اند؛ با این حال، هیچ‌یک از این پژوهش‌ها الگوی علیّی جامعی که بتواند رابطه پویای بین حضور زنان در ورزشگاه‌ها، ابعاد فرهنگی-اجتماعی این حضور و مشارکت ورزشی آنان را تبیین کند، ارائه ندادند. شکاف اصلی، نه صرفاً در کمبود مطالعات، بلکه در فقدان چارچوب نظری منسجم برای تبیین نقش محوری حمایت اجتماعی به‌عنوان یک مکانیسم میانجی نهفته است؛ این در حالی است که در بافت فرهنگی خاص ایران، حضور زنان در ورزشگاه‌ها پدیده‌ای نوظهور، چالش‌برانگیز و سرشار از تنش‌های هویتی است. مطالعات موجود نتوانسته‌اند نشان دهند که چگونه تجربه عینی حضور در ورزشگاه، از طریق ایجاد یا تقویت شبکه‌های حمایت اجتماعی (در سطوح خرد، میانی و کلان)، در نهایت به افزایش تمایل و تداوم مشارکت ورزشی

-
1. Longa
 2. Riddervold
 3. Sáez
 4. Hunt
 5. Eskandari
 6. Trindade

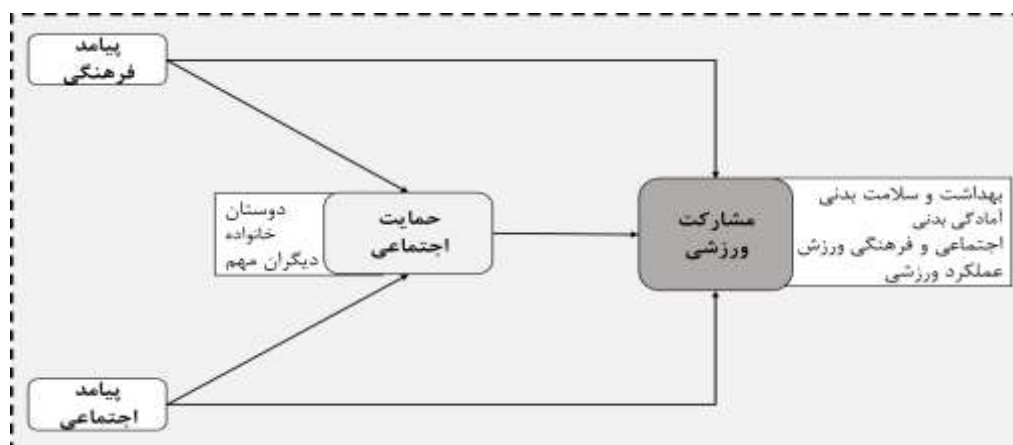
زنان منجر می‌شود. پژوهش‌های خارجی عمدتاً در جوامعی انجام شده‌اند که پدیده حضور زنان در ورزشگاه‌ها از مرحله چالش و گذار عبور کرده و به هنجار اجتماعی پایدار تبدیل شده است و قادر به درک و ثبت این پویایی پیچیده و نقش کلیدی حمایت اجتماعی در شرایط گذار و تحول نیستند؛ بنابراین مسئله این پژوهش، تنها پرکردن یک خلأ کمی نیست، بلکه ایجاد گذار از توصیف مسائل به تبیین روابط علی و ارائه مدل مفهومی بومی است که در آن حمایت اجتماعی نه یک متغیر حاشیه‌ای، بلکه سازه محوری در تبدیل حضور فیزیکی به مشارکت پایدار ورزشی محسوب می‌شود.

در جمع‌بندی مطالب بیان شده درباره مسئله پژوهش می‌توان گفت که حضور زنان در ورزشگاه‌های ایران، به‌ویژه در لیگ برتر فوتبال، با چالش‌های فرهنگی و اجتماعی عمیقی همچون هنجارهای جنسیتی، محدودیت دسترسی و فضای نامناسب روبه‌روست. این موانع نه تنها تجربه بی‌واسطه تماشای مسابقات را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد، بلکه می‌تواند عزم زنان برای مشارکت گسترده‌تر در عرصه ورزش را نیز تضعیف کند. اهمیت عملی پرداختن به این مسئله، لزوم ارائه راهکارهای عینی برای نهادهای سیاست‌گذار و اجرایی همچون فیفا و نهادهای ورزشی داخلی در جهت طراحی محیط‌های ورزشی فراگیر و ارتقای برابری جنسیتی است. دستیابی به این هدف مستلزم درک سازوکارهایی است که از طریق آن، این پیامدهای فرهنگی-اجتماعی، در نهایت مشارکت ورزشی زنان را شکل می‌دهند. این پژوهش با به‌کارگیری چارچوب نظریه حمایت اجتماعی در پی آن است تا نقش کلیدی حمایت دریافت‌شده از خانواده، دوستان و نهادها را به‌عنوان عامل میانجی در این رابطه تبیین کند. بدون چنین درکی، تدوین سیاست‌های کارآمد ممکن نیست و محرومیت زنان از حقوق اجتماعی خود در حوزه ورزش تداوم خواهد یافت؛ به همین دلیل، محققان در این پژوهش بر آن شدند تا تأثیر پیامدهای فرهنگی و اجتماعی حضور در ورزشگاه‌ها بر مشارکت ورزشی با نقش میانجی حمایت اجتماعی (مطالعه موردی زنان در لیگ برتر فوتبال) را بررسی کنند. با بررسی مطالعات انجام‌شده در راستای موضوع پژوهش حاضر، جدول (۱) برای تأیید مدل و مدل مفهومی در قالب شکل (۱) آورده شده است.

جدول ۱- روابط بین متغیرها

Table 1- Relationships between variables

روابط متغیرها Variable Relationships	نویسنده و سال Author & Year
پیامدهای اجتماعی --> مشارکت ورزشی	کریمی و همکاران (2019)، پارساجو و همکاران (2018)، مشکل‌گشا (2022)، قربانی و گروسی (2023)، چاروی (2024)، ایتر و همکاران (2023)
پیامدهای فرهنگی --> مشارکت ورزشی	فردوسی (2023)، فراهانی و همکاران (2019)، سوترسنا و همکاران (2024)
پیامدهای اجتماعی --> حمایت اجتماعی	مرادی شرف و همکاران (2016)، حسینی، فرزانه (2016)
پیامدهای فرهنگی --> حمایت اجتماعی	نصرتی و همکاران (۲۰۲۱)
حمایت اجتماعی --> مشارکت ورزشی	قائدی و همکاران (2010)، آقاخان بابائی و همکاران (2016)، نوروزی و همکاران (2018)

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

Figure 1- Conceptual research model

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی و مبتنی بر مدل معادلات ساختاری^۱ بود. جامعه آماری پژوهش شامل تماشاگران و طرفداران زن تیم‌های ورزشی فوتبال بود. نمونه آماری براساس تعداد قابل کفایت برای مدل‌سازی در نرم‌افزار SmartPLS به تعداد پنج تا پانزده برابر تعداد سؤال‌های مربوط به متغیر دارای بیشترین سؤال برآورد و انتخاب شد. در این پژوهش، تعداد نمونه آماری به تعداد هفت برابر متغیر دارای بیشترین سؤال (حمایت اجتماعی: ۲۳ سؤال) انتخاب شد (۲۰۷ نفر)؛ اما برای اطمینان بیشتر از نتایج به‌دست‌آمده، تا لحظه تحلیل داده‌های پژوهش، ۲۱۰ پرسشنامه جمع‌آوری شد؛ به این صورت که از بین ۱۰۰ پرسشنامه‌ای که به صورت دستی و حضوری پخش شد، به ۹ پرسشنامه به طور ناقص پاسخ داده شده بود؛ از این‌رو از فرایند تحلیل کنار گذاشته شد. در بخش پرسشنامه الکترونیکی نیز از بین ۱۱۰ پرسشنامه جمع‌آوری شده، ۲ پرسشنامه ناقص بود و ۱۰۸ پرسشنامه که کامل بود، تجزیه و تحلیل شد. در مجموع در دو روش گردآوری داده‌ها، ۱۹۹ پرسشنامه که به صورت کامل پاسخ داده شده بودند، تجزیه و تحلیل شد.

با توجه به نبود دسترسی حضوری به همه نمونه‌های پژوهش، برای جمع‌آوری داده‌ها علاوه بر جمع‌آوری حضوری، پرسشنامه الکترونیکی ساخته شد و در اختیار نمونه‌های پژوهش قرار گرفت. برای نمونه‌گیری با توجه به ماهیت خاص جامعه آماری (زنان دارای تجربه حضور در ورزشگاه‌ها) و محدودیت‌های دسترسی، از نمونه‌گیری غیراحتمالی ترکیبی (هدفمند و دردسترس) استفاده شد. شرکت‌کنندگان براساس داشتن تجربه حضور در ورزشگاه (معیار هدفمند) و سپس در دسترس بودن و تمایل به همکاری (معیار دردسترس) انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل چهار پرسشنامه تعدیل‌شده بود: پیامدهای فرهنگی (۶ سؤال) و پیامدهای اجتماعی (۶ سؤال) (برگرفته از پژوهش فراهانی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ حمایت اجتماعی (فیلیپس^۲، ۱۹۸۶) شامل ابعاد دوستان (۷ سؤال)، خانواده (۸ سؤال) و دیگران مهم (۸ سؤال)؛ مشارکت ورزشی (رضوی و همکاران، ۲۰۱۸) شامل ابعاد بهداشت و سلامت بدنی و روانی (۴ سؤال)، آمادگی بدنی (۳ سؤال)، اجتماعی و فرهنگی ورزش (۴ سؤال) و عملکرد ورزشی (۳ سؤال). پرسشنامه دارای مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت (از خیلی کم=۱ تا خیلی زیاد=۵) بود. برای ارزیابی روایی محتوایی و صوری از خبرگان حوزه ورزش زنان (۴ نفر) و اساتید مدیریت ورزشی (۵ نفر) نظرخواهی شد. در این مرحله، پرسشنامه‌ها توسط ۹ نفر از خبرگان حوزه ورزش زنان

1. Structural Equation Model (SEM)

2. Phillips

(۴ نفر) و اساتید مدیریت ورزشی (۵ نفر) ارزیابی شدند. برای کمی‌سازی این روایی، از ضریب لاوشه (CVR) استفاده شد که نشان‌دهنده ضرورت و اهمیت هر گویه پرسشنامه بود. شاخص لاوشه براساس نظر کارشناسان محاسبه شد و تمامی سؤالات دارای ضریب بیشتر از ۰/۶۲ بود که نشان‌دهنده قبول‌شدگی گویه‌ها از نظر محتوا است. همچنین شاخص روایی محتوایی (CVI) برای هر بعد پرسشنامه محاسبه شد و مقادیر آن بیشتر از ۰/۷۸ به دست آمد که بیانگر پوشش کامل ابعاد و کیفیت مناسب سؤالات از دیدگاه متخصصان است. بازخورد این کارشناسان منجر به اصلاح برخی گویه‌ها و افزایش شفافیت و کارآمدی ابزار شد. بعد از تأیید روایی محتوایی، ابتدا ابزار در یک مطالعه راهنما بین ۳۰ نفر از جامعه آماری توزیع شد که ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۷ محاسبه شد. پس از تأیید سؤالات پژوهش، پرسشنامه در مرحله اصلی توزیع و جمع‌آوری شد و در نرم‌افزار SmartPLS، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی محاسبه و تأیید شد (جدول ۵). برای آزمون نرمال بودن داده‌ها از چولگی و کشیدگی استفاده شد. نتایج نشان داد که مقادیر بیشتر متغیرها در بازه (۲-، ۲) قرار دارد و نرمال است (جدول ۴). برای بررسی رابطه فرضیه‌های آماری از روش مدل معادلات ساختاری به کمک نرم‌افزار SmartPLS استفاده شد.

نتایج

در جدول (۲) یافته‌های توصیفی نشان می‌دهد که ۵۵/۳ درصد از نمونه‌های پژوهش تحصیلات کارشناسی داشتند، ۷۴/۹ درصد از نمونه‌ها بین ۲۱-۳۰ سال سن داشتند و ۴۰/۲ درصد از آن‌ها ۱ تا ۵ سال سابقه ورزشی داشتند. سایر اطلاعات توصیفی در جدول (۲) گزارش شده است.

جدول ۲- مشخصات فردی نمونه آماری

Table 2- Personal characteristics of the statistical sample

متغیر Variable	زیر گروه Subgroup	فراوانی Frequency	درصد فراوانی Percentage Frequency	متغیر Variable	زیر گروه Subgroup	فراوانی Frequency	درصد فراوانی Percentage Frequency
تحصیلات	کمتر از دیپلم و دیپلم	30	15.1	ورزشی	کمتر از 1 سال	64	32.2
	کاردانی	22	11.1		1 تا 5 سال	80	40.2
	کارشناسی	110	55.3		6 تا 10 سال	32	16.1
	کارشناسی ارشد	29	14.6		10 سال و بیشتر	23	11.6
سن	دکتری	8	4	طرفدار تیم	پرسپولیس	86	43.2
	کمتر از 20 سال	24	12.1		استقلال	63	31.7
	21 تا 30 سال	149	74.9		سپاهان	7	3.5
	31 تا 40 سال	16	8		تراکتورسازی	3	1.5
سابقه حضور در ورزشگاه	40 سال و بیشتر	10	5	سابقه حضور در ورزشگاه	سایر تیم‌ها	40	20.1
	بدون سابقه	54	27.1		2 تا 5 بار	39	19.6
	1 بار	87	43.7		5 بار و بیشتر	19	9.5

در جدول (۳) توصیف متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد که در بین متغیرهای اصلی، مشارکت ورزشی دارای بیشترین میانگین (۴/۰۱) بود و در بین ابعاد متغیرها نیز آمادگی بدنی در بخش مشارکت ورزشی دارای بیشترین میانگین (۴/۲۳) بود.

جدول ۳- توصیف ابعاد متغیرهای پژوهش

Table 3- Description of the dimensions of the research variables

متغیر Variable	میانگین Mean	انحراف معیار Standard Deviation
پیامدهای فرهنگی Cultural consequences	3.36	0.88
پیامدهای اجتماعی Social consequences	3.23	0.73
حمایت اجتماعی Social support	3.62	0.60
دوستان Friends	3.56	0.75
خانواده Family	3.69	0.74
دیگران مهم Significant others	3.60	0.71
مشارکت ورزشی Sports participation	4.01	0.64
بهداشت و سلامت بدنی و روانی Physical and mental health and well-being	4.21	0.76
آمادگی بدنی Physical fitness	4.23	0.72
اجتماعی و فرهنگی ورزش Social and cultural sport	3.83	0.79
عملکرد ورزشی Sports performance	3.75	0.81

برای نرمال بودن داده‌های پژوهش از آزمون چولگی و کشیدگی استفاده شد که نتایج در جدول (۴) آورده شده است.

جدول ۴- نتایج آزمون چولگی-کشیدگی برای تعیین نرمال بودن داده‌ها

Table 4 - Results of the skewness-kurtosis test to determine the normality of the data

متغیرها Variables	چولگی Skewness	کشیدگی Kurtosis	نتیجه آزمون Test result
پیامدهای فرهنگی Cultural consequences	-0.258	0.254	نرمال Normal
پیامدهای اجتماعی Social consequences	-0.506	0.008	نرمال Normal
حمایت اجتماعی Social support	-0.308	-0.153	نرمال Normal
مشارکت ورزشی Sports participation	-0.293	-0.398	نرمال Normal

نتایج جدول (۴) نشان داد که مقادیر تمام متغیرهای پژوهش در بازه (۲، -۲) قرار داشت و توزیع داده‌های پژوهش نرمال بود.

برای بررسی و تأیید مدل مفهومی پژوهش، شاخص‌های مربوط به مدل اندازه‌گیری و ساختاری از طریق نرم‌افزار SmartPLS نسخه ۳ بررسی شد. در مدل اندازه‌گیری از بارهای عاملی، پایایی ترکیبی، آلفای کرونباخ، روایی همگرا و روایی واگرا استفاده شد. پایایی شاخص برای سنجش پایایی درونی شامل سه معیار ضرایب بارهای عاملی، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی است. بارهای عاملی از طریق محاسبه مقدار همبستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه، محاسبه می‌شود و مقدار مناسب آن برابر یا بیشتر از ۰/۴ است (رضازاده و داوری، ۲۰۱۷). بارهای عاملی همه سنج‌ها در سازه مربوط به خود بیشتر از ۰/۴ بود. روایی همگرا با استفاده از معیار متوسط واریانس استخراج شده^۱ ارزیابی می‌شود که میزان مطلوب آن مساوی و بیشتر از ۰/۵ است. نتایج خروجی از مدل برای معیار متوسط واریانس استخراج شده، نمایانگر مناسب بودن معیار روایی همگرا است (جدول ۵). برای بررسی روایی واگرای مدل اندازه‌گیری از ماتریس فروئل و لارکر^۲ استفاده شد. در این پژوهش مشخص شد که همبستگی هر سازه با خودش بیشتر از همبستگی آن سازه با سایر سازه‌ها است؛ در نتیجه روایی واگرای مدل تأیید می‌شود (جدول ۶). تمامی متغیرها دارای مقدار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بیشتر از ۰/۷ بودند که نشان می‌دهد مدل دارای پایایی مناسبی چه از نظر آلفای کرونباخ و چه از لحاظ پایایی ترکیبی است (جدول ۵) (هیر^۳ و همکاران، ۲۰۱۹).

جدول ۵- شاخص‌های برازش مدل (واریانس استخراج شده، پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ)

Table 5- Model fit indices (extracted variance, composite reliability, and Cronbach's alpha)

متغیرها Variables	AVE extracted variance	آلفای کرونباخ Cronbach's alpha	CR composite reliability
پیامدهای فرهنگی Cultural consequences	0.61	0.87	0.90
پیامدهای اجتماعی Social consequences	0.56	0.72	0.81
حمایت اجتماعی Social support	0.60	0.93	0.94
دوستان Friends	0.61	0.89	0.92
خانواده Family	0.62	0.89	0.92
دیگران مهم Significant others	0.63	0.91	0.93
مشارکت ورزشی Sports participation	0.65	0.93	0.94
بهداشت و سلامت بدنی و روانی Physical and mental health and well-being	0.81	0.92	0.94

1. Average Variance Extracted (AVE)

2. Fronell-Larcker

3. Heir

جدول ۵- شاخص‌های برازش مدل (واریانس استخراج‌شده، پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ)

Table 5- Model fit indices (extracted variance, composite reliability, and Cronbach's alpha)

متغیرها Variables	AVE extracted variance	آلفای کرونباخ Cronbach's alpha	CR composite reliability
آمادگی بدنی Physical fitness	0.80	0.87	0.92
اجتماعی و فرهنگی ورزش Social and cultural sport	0.73	0.88	0.91
عملکرد ورزشی Sports performance	0.81	0.74	0.85

جدول ۶- روایی واگرا (معیار فروئل و لارکر)

Table 6- Divergent validity (Fronel and Larker criterion)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
آمادگی بدنی (1) Physical fitness	0.89										
اجتماعی و فرهنگی ورزش Social and cultural (2) sport	0.57	0.85									
بهداشت و سلامت بدنی و روانی Physical and mental (3) health and well-being	0.79	0.51	0.90								
حمایت اجتماعی (4) Social support	0.56	0.55	0.54	0.77							
خانواده (5) Family	0.52	0.45	0.51	0.65	0.78						
دوستان (6) Friends	0.40	0.38	0.35	0.70	0.36	0.78					
دیگران مهم (7) Significant others	0.47	0.52	0.45	0.61	0.70	0.51	0.79				
عملکرد ورزشی (8)	0.53	0.69	0.40	0.56	0.49	0.37	0.52	0.81			
مشارکت ورزشی (9) Sports participation	0.68	0.83	0.85	0.66	0.59	0.45	0.58	0.74	0.72		
پیامدهای اجتماعی (10) Social consequences	0.34	0.32	0.37	0.39	0.29	0.39	0.31	0.37	0.42	0.75	
پیامدهای فرهنگی Cultural consequences (11)	0.34	0.31	0.30	0.42	0.29	0.44	0.33	0.35	0.39	0.67	0.78

در بخش مدل ساختاری از معیارهای ضریب معنادار (T-values)، ضریب تعیین (R^2) و ضریب قدرت پیش‌بینی (Q^2) برازش مدل ساختاری ارزیابی شد. در ابتدا برای بررسی رابطه بین سازه‌ها در مدل از T-values استفاده شد که بیشتر مسیرهای روابط بین مؤلفه‌های پژوهش و همچنین گویه‌ها با هریک از عامل‌های خود بزرگ‌تر از $1/96$ و معنادار بودند که حاکی از پیش‌بینی صحیح روابط مدل پژوهشی است. R^2 معیاری است که برای متصل کردن بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل سازی معادلات ساختاری به کار می‌رود. میزان R^2 از صفر تا ۱ متغیر است و نشان‌دهنده برازش مدل ساختاری در سه سطح ضعیف ($0/25$)، متوسط ($0/50$) و قوی ($0/75$) است ($0/55$). در این پژوهش، میزان R^2 متغیر حمایت اجتماعی $0/19$ و در حد ضعیف گزارش شد و متغیر مشارکت ورزشی بیشتر از $0/33$ بود؛ این مطلب بدین معنی است که مدل ساختاری پژوهش دارای متوسط به پایین است. معیار Q^2 قدرت پیش‌بینی مدل را مشخص می‌کند که در این پژوهش براساس خروجی نرم‌افزار قدرت پیش‌بینی بیشتر سازه‌ها دارای شدت نزدیک یا بزرگ‌تر از $0/35$ است که نشان از قدرت پیش‌بینی قوی مدل دارد. در جدول (۳) خلاصه شاخص‌های ذکر شده ارائه شده است.

جدول ۷- نتایج برازش مدل ساختاری پژوهش

Table 7 - Results of fitting the structural model of the research

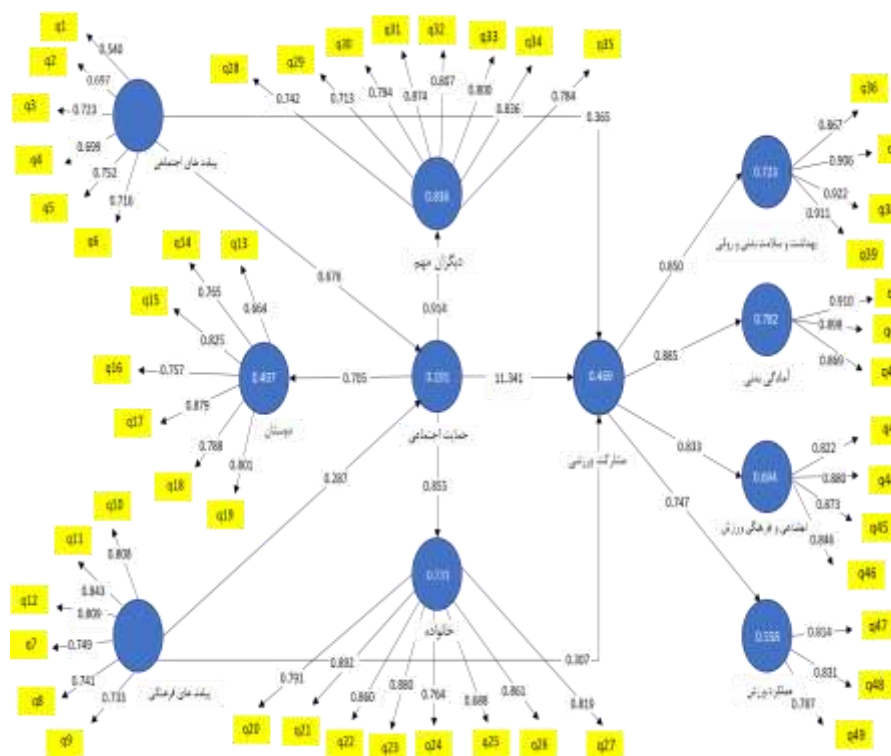
متغیرها Variables	R^2	Q^2
پیامدهای فرهنگی Cultural consequences	برون‌زا	0.33
پیامدهای اجتماعی Social consequences	برون‌زا	0.32
حمایت اجتماعی Social support	0.19	0.27
مشارکت ورزشی Sports participation	0.47	0.35

به‌منظور برازش مدل کلی (هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری) از معیار SRMR استفاده شد که مقدار آن باید از $0/08$ کمتر باشد (هنسلر^۱ و همکاران، ۲۰۱۴؛ هیر و همکاران، ۲۰۱۹). با توجه به مقدار به‌دست‌آمده ($SRMR=0/075$)، مدل اندازه‌گیری و ساختاری از برازش مناسبی برخوردار است؛ یعنی در مجموع مدل اندازه‌گیری و ساختاری، کیفیت مناسبی در تبیین متغیر درون‌زا پژوهش دارد.

مدل ساختاری

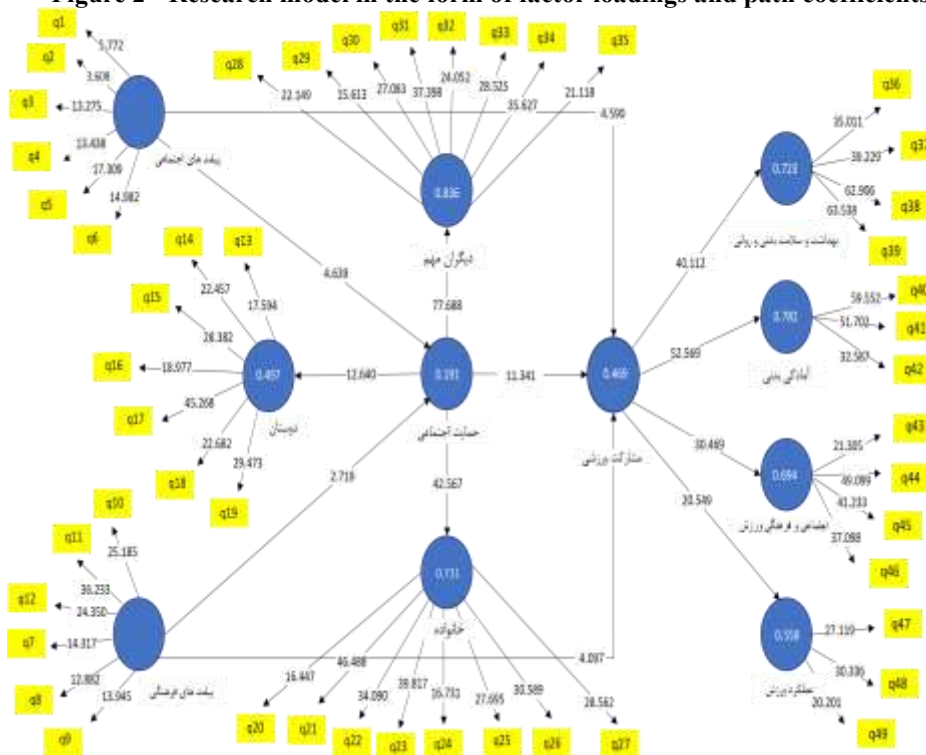
مدل ساختاری نهایی پژوهش پس از تأیید مدل‌های اندازه‌گیری و مراحل تأیید برازش در محیط نرم‌افزار، به صورت شکل (۲) ترسیم و آزمون شد. مدل خروجی نرم‌افزار نیز به صورت زیر است.

1. Henser

شکل ۲- مدل پژوهش در حالت ضرایب بارهای عاملی و ضرایب مسیر

Figure 2 - Research model in the form of factor loadings and path coefficients

شکل ۳- مدل پژوهش در حالت ضریب معناداری (T-values)

Figure 3- Research model in the case of significance coefficient (T-values)

با توجه به جدول (۸) و شکل‌های (۲) و (۳)، نتایج تحلیل عاملی ابعاد متغیرها نشان داد که ابعاد دیگران مهم، خانواده و دوستان به ترتیب با ضرایب ۰/۹۱، ۰/۸۵ و ۰/۷۱ نقش تبیین‌کننده در حمایت اجتماعی داشتند. ابعاد آمادگی بدنی، بهداشت و سلامت بدنی و روانی، اجتماعی و فرهنگی ورزش و عملکرد ورزشی به ترتیب با ضرایب ۰/۸۸، ۰/۸۵، ۰/۸۳ و ۰/۷۵ نقش تبیین‌کننده در مشارکت ورزشی داشتند. نتایج تحلیل مسیر نشان داد که اثر پیامدهای فرهنگی (۰/۳۱) و پیامدهای اجتماعی (۰/۳۹) بر مشارکت ورزشی مثبت و معنادار بود. اثر پیامدهای فرهنگی (۰/۲۹) و پیامدهای اجتماعی (۰/۶۷) بر حمایت اجتماعی مثبت و معنادار بود و اثر حمایت اجتماعی بر مشارکت ورزشی (۰/۵۹) مثبت و معنادار بود. همچنین نتایج آزمون بوت استراپینگ نشان داد که اثر غیرمستقیم پیامدهای فرهنگی از طریق حمایت اجتماعی (۰/۱۷) بر مشارکت ورزشی معنادار بود و اثر غیرمستقیم پیامدهای اجتماعی از طریق حمایت اجتماعی (۰/۱۹) بر مشارکت ورزشی معنادار بود.

جدول ۸- نتایج مدل مفهومی پژوهش

Table 8- Results of the research conceptual model

نتیجه Result	تی ویو (T-values)	ضریب مسیر (اثر) Path coefficient (effect)	روابط بین متغیرها اصلی باهم Relationships between the main variables
معنادار Significant	2.72	0.29	پیامدهای فرهنگی --> حمایت اجتماعی Cultural implications --> social support
معنادار Significant	4.64	0.67	پیامدهای اجتماعی --> حمایت اجتماعی Social consequences --> social support\
معنادار Significant	11.34	0.59	حمایت اجتماعی --> مشارکت ورزشی Social support --> Sports participation
معنادار Significant	4.10	0.31	پیامدهای فرهنگی --> مشارکت ورزشی Cultural consequences --> Sports participation
معنادار Significant	4.59	0.39	پیامدهای اجتماعی --> مشارکت ورزشی Social consequences --> Sports participation
فرضیه میانجی Mediator hypothesis			
معنادار Significant	2.55	0.17	پیامدهای فرهنگی --> حمایت اجتماعی --> مشارکت ورزشی Cultural consequences --> social support --> sports participation
معنادار Significant	2.64	0.19	پیامدهای اجتماعی --> حمایت اجتماعی --> مشارکت ورزشی Social consequences --> Social support --> Sports participation

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر پیامدهای فرهنگی و اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه‌ها بر مشارکت ورزشی زنان با نقش میانجی حمایت اجتماعی بود. حضور زنان در ورزشگاه‌های ایران، به عنوان پدیده‌ای فراتر از تماشای ورزش، حامل پیامدهای فرهنگی و اجتماعی عمیقی است که بر انگیزش و عاملیت زنان برای مشارکت ورزشی تأثیر می‌گذارد. در این فرایند، حمایت اجتماعی در سطوح کلان، میانی و خرد، به عنوان متغیری میانجی، پیامدهای مثبت را تقویت می‌کند و پیامدهای منفی را کاهش می‌دهد و مسیر را برای حضور پایدار و مؤثر زنان در تمام سطوح ورزش هموار می‌کند. بررسی این موضوع در لیگ برتر فوتبال ایران، با توجه به محدودیت‌ها و فرصت‌های موجود می‌تواند به درک بهتر چالش‌ها و ارائه

راهکارهای عملی برای افزایش مشارکت ورزشی زنان منجر شود. این تحلیل جامع با تمرکز بر تعامل پیچیده میان پیامدهای فرهنگی و اجتماعی، حمایت اجتماعی و درنهایت مشارکت ورزشی زنان، می‌تواند افق‌های جدیدی را برای سیاست‌گذاری‌های ورزشی و اجتماعی آینده بگشاید. شایان ذکر است که کلیات نتایج این پژوهش در مطالعات قربانی و گروسی (۲۰۲۳)، فردوسی (۲۰۲۳)، مشکل‌گشا (۲۰۲۲)، فراهانی و همکاران (۲۰۲۰)، فراهانی و همکاران (۲۰۱۹)، کریمی و همکاران (۲۰۱۹)، پارساجو و همکاران (۲۰۱۸)، سوترسنا و همکاران (۲۰۲۴)، باتریز و همکاران (۲۰۲۴)، چاروی (۲۰۲۴)، ایتر و همکاران (۲۰۲۳) تأیید و شد. درنهایت برای سازه‌های مفهومی پژوهش سؤالات جامع تعریف شد تا بتواند به‌خوبی نتایج را به کلیات پیامدهای حضور و میزان مشارکت در ورزش زنان پیوند دهد. نتایج تحلیل عاملی ابعاد هریک از متغیرها نشان داد که تمامی گویه‌ها به‌صورت معنادار نقش تبیین‌کننده‌ای دارند.

نتایج تحلیل عاملی ابعاد متغیرهای پژوهش نشان داد که ابعاد دیگران مهم، خانواده و دوستان به‌ترتیب نقش مؤثری در حمایت اجتماعی داشتند. در تبیین این نتایج می‌توان گفت که شبکه‌های اجتماعی غیررسمی، نقش تعیین‌کننده‌ای در تسهیل حضور فعال زنان در عرصه ورزش دارند. این حمایت از طریق مکانیسم‌های چندلایه‌ای همچون ایجاد احساس تعلق و پذیرش اجتماعی، تقویت سرمایه روانی و عاطفی و افزایش خودکارآمدی و انگیزش فردی عمل می‌کند. چنین شبکه‌های حمایتی با فراهم آوردن بستری امن برای خودابرازی و کسب مهارت‌های اجتماعی، زمینه را برای تثبیت و تداوم مشارکت ورزشی زنان فراهم می‌کنند؛ بر این اساس، توجه و تقویت این ابعاد حمایتی در سطح خرد اجتماعی، به‌عنوان عاملی کلیدی در توسعه پایدار مشارکت ورزشی زنان شناسایی می‌شود.

در بخش مشارکت ورزشی، ابعاد آمادگی بدنی، بهداشت و سلامت بدنی و روانی، اجتماعی و فرهنگی ورزش و عملکرد ورزشی به‌ترتیب نقش مؤثری در مشارکت ورزشی داشتند. در تبیین این نتایج می‌توان گفت که مشارکت ورزشی پدیده‌ای پیچیده و چندبعدی است که در تقاطع عوامل فردی-بدنی، روانی-سلامتی و اجتماعی-فرهنگی شکل می‌گیرد. بعد آمادگی بدنی و عملکرد ورزشی به‌عنوان پیش‌نیازهای عینی، زمینه‌ساز ورود و تداوم فعالیت ورزشی هستند. هم‌زمان، ابعاد بهداشت و سلامت، نشانگر نقش ورزش به‌عنوان سرمایه‌ای برای ارتقای کیفیت زندگی در ابعاد جسمانی و روان‌شناختی است. بعد اجتماعی-فرهنگی نیز بر ورزش به‌مثابه بستری برای ساختن سرمایه اجتماعی، تقویت هویت جمعی و ایجاد شبکه‌های حمایتی تأکید دارد. این تعامل پویا بین قابلیت‌های فردی، سلامت عمومی و زمینه اجتماعی، ماهیت نظام‌مند مشارکت ورزشی را نمایان می‌سازد و ضرورت اتخاذ رویکردی کل‌نگر و یکپارچه در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی ورزشی را توجیه می‌کند.

نتایج تحلیل مسیر نشان داد که پیامدهای فرهنگی حضور زنان در ورزشگاه بر حمایت اجتماعی و مشارکت ورزشی اثر معناداری دارد. در تفسیر یافته‌های تأثیر پیامدهای فرهنگی حضور زنان در ورزشگاه بر حمایت اجتماعی می‌توان گفت که پیامدهای فرهنگی حضور زنان در ورزشگاه‌ها، نقش یک محرک تحول‌آفرین را در بازتعریف جایگاه اجتماعی زنان ایفا می‌کند. این حضور با کم‌رنگ کردن هنجارهای مردسالارانه، عادی‌سازی موقعیت زنان در عرصه عمومی و ایجاد ساختارهای فرهنگی مناسب، شبکه‌های حمایتی حول زنان را در سطوح مختلف تقویت می‌کند. هنگامی که حضور اجتماعی زنان به‌عنوان هنجار پذیرفته‌شده در فضای ورزشگاه تثبیت می‌شود، این پذیرش به صورت مستقیم در افزایش حمایت عاطفی، احترام و احساس ارزشمندی آنان از سوی دوستان، خانواده و جامعه گسترده‌تر منعکس می‌شود؛ بنابراین، این تحول فرهنگی نه‌تنها مشروعیت اجتماعی زنان را افزایش می‌دهد، بلکه بستر مناسبی را نیز برای ارتقای کیفیت روابط بین‌فردی و تقویت سرمایه اجتماعی آنان فراهم می‌کند. یافته‌های این بخش از پژوهش با پژوهش‌های هول^۱ و

1. Hull

همکاران (۲۰۲۱) و ایتر و همکاران (۲۰۲۳) که تنوع فرهنگی و ورزش گروهی باعث درک متقابل و مشارکت می‌شود، همسوست. شایان ذکر است که در پژوهش حاضر، این مکانیسم‌ها در بستری عمل می‌کنند که ابتدا نیازمند به چالش کشیدن هنجارهای مردسالارانه خاص و سپس عادی‌سازی حضور زنان هستند؛ امری که در جوامع غربی ممکن است تا حد زیادی محقق شده باشد. از سوی دیگر، نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش گودفری^۱ و همکاران (۲۰۲۱) ناهم‌سوست که این ناهمخوانی نیز می‌تواند ناشی از تفاوت در متغیرهای زمین‌های مؤثر (مانند سطح سخت‌گیری‌های ساختاری، شدت مقاومت در برابر تغییر، یا نقش دین و سنت در جامعه میزبان) باشد.

در بخش اثر پیامدهای فرهنگی حضور زنان در ورزشگاه‌ها بر مشارکت ورزشی نیز می‌توان گفت که پیامدهای فرهنگی حضور زنان در ورزشگاه‌ها به‌عنوان یک محرک تحول‌آفرین، بسترهای لازم برای توسعه مشارکت ورزشی زنان را در ابعاد مختلف فراهم می‌کند. این حضور با کم‌رنگ کردن هنجارهای مردسالارانه، ایجاد ساختارهای فرهنگی مناسب و عادی‌سازی حضور زنان در عرصه ورزش، نه تنها انگیزه و امکان پرداختن به فعالیت ورزشی را افزایش می‌دهد، بلکه کیفیت این مشارکت را نیز ارتقا می‌بخشد. در چنین فضای فرهنگی مساعدی، زنان با انگیزه بیشتری به سمت ورزش جذب می‌شوند و آثار مثبت آن را در حیطه‌های مختلفی از جمله سلامت جسمی و روانی، آمادگی بدنی، تعاملات اجتماعی و حتی عملکرد ورزشی حرفه‌ای تجربه می‌کنند؛ بنابراین تحول فرهنگی ناشی از حضور در ورزشگاه‌ها، زنجیره‌ای از اثرات مثبت را به راه می‌اندازد که در نهایت به توسعه همه‌جانبه مشارکت ورزشی زنان منجر می‌شود. این بخش از نتایج تحقیق با یافته‌های تحقیقات ظهیری‌نیا و همکاران (۲۰۱۵)، طاهری و اندام (۲۰۲۱) و غیاثوند و هراتی (۲۰۱۹) همسوست. دلیل همسویی این است که این پژوهش‌ها نیز حضور زنان در ورزشگاه‌ها را نه به‌عنوان یک هدف نهایی، بلکه به‌عنوان ابزاری برای ایجاد تحول فرهنگی شناسایی کرده‌اند. این پدیده در تمامی مطالعات، با شکستن تابوها و ایجاد هنجارهای جدید، بستر ساز افزایش مشروعیت اجتماعی زنان و گسترش مشارکت ورزشی آنان در سطوح مختلف شده است.

همچنین نتایج تحلیل مسیر نشان داد که پیامدهای اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه بر حمایت اجتماعی و مشارکت ورزشی اثر معناداری دارد. در تفسیر یافته‌های تأثیر پیامدهای اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه بر حمایت اجتماعی می‌توان اشاره کرد که پیامدهای اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه‌ها، نقش تسهیل‌کننده قدرتمندی در تحول روابط اجتماعی ایفا می‌کند. این حضور با افزایش آگاهی‌های اجتماعی، کاهش نگرش‌های کلیشه‌ای و جلب توجه مدیران به ورزش زنان، بسترهای لازم برای ارتقای حمایت اجتماعی از زنان را فراهم می‌کند. هنگامی که زنان به‌عنوان کنشگران فعال در عرصه‌های عمومی پذیرفته می‌شوند، این پذیرش به صورت مستقیم در تقویت شبکه‌های حمایتی آنان نمایان می‌شود. فضای اجتماعی مساعدتر نه تنها موجب افزایش احترام، محبت و همراهی از سوی دوستان و خانواده می‌شود، بلکه احساس ارزشمندی، اعتماد به نفس و مقبولیت اجتماعی زنان را نیز در سطح گسترده‌تری تقویت می‌کند؛ بنابراین، تحولات اجتماعی ناشی از حضور زنان در ورزشگاه‌ها، زنجیره‌ای از اثرات مثبت را ایجاد می‌کند که در نهایت به ارتقای کیفیت روابط بین فردی و تقویت سرمایه اجتماعی آنان منجر می‌شود. این بخش از نتایج تحقیق با نتایج تحقیقات جونز^۲ (۲۰۲۴) و پارساجو و همکاران (۲۰۱۸) همسوست. دلیل همسویی این است که حضور زنان در ورزشگاه‌ها، چه در ایران و چه در غرب، مکانیسم قدرتمندی برای تقویت سرمایه اجتماعی از طریق ایجاد تجربه مشترک و تغییر نگرش‌ها است. این فرایند جهانی در هر دو بستر، به افزایش مشروعیت اجتماعی زنان و تقویت شبکه‌های حمایتی اطراف آن‌ها منجر می‌شود.

1. Godfrey

2. Jones

در بخش اثر پیامدهای اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه‌ها بر مشارکت ورزشی نیز می‌توان گفت که حضور زنان در ورزشگاه‌ها به‌عنوان یک عامل تحول‌آفرین، سطوح مختلف مشارکت ورزشی را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. این حضور با ایجاد فضایی فراگیر و عادلانه، نه‌تنها زمینه‌ساز ارتقای بهداشت و سلامت روانی زنان می‌شود، بلکه با تقویت انگیزه‌های اجتماعی و فرهنگی، بستری مناسب برای توسعه آمادگی بدنی و بهبود عملکرد ورزشی ایشان را نیز فراهم می‌آورد. هنگامی که زنان به‌عنوان تماشاگر در ورزشگاه‌ها حاضر می‌شوند، این تجربه مستقیم، علاقه و اشتیاق آنان به ورزش را افزایش می‌دهد و مشارکت فعال‌تر آنان در عرصه‌های مختلف ورزشی را به دنبال دارد؛ بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که پیامدهای اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه‌ها، به‌طور معناداری بر افزایش مشارکت ورزشی زنان تأثیر مثبت می‌گذارد. این بخش از نتایج تحقیق با تحقیق رحمانی‌نیا و همکاران (۲۰۰۶) و قراخلو و نیسیان (۲۰۰۷) همسوست؛ زیرا حضور زنان در ورزشگاه‌ها موجب تغییر الگوهای فرهنگی و کاهش رفتارهای پرخطر شده است. این پدیده در هر دو بستر، با ایجاد فضایی امن‌تر و عادی‌سازی مشارکت زنان به ارتقای اعتبار ورزش و توسعه کیفی محیط ورزشی منجر می‌شود.

حمایت اجتماعی بر مشارکت ورزشی زنان اثر مثبت و معناداری دارد. در تفسیر این یافته‌ها می‌توان اشاره کرد، هنگامی که زنان از سوی خانواده، دوستان و جامعه تشویق و پشتیبانی قرار می‌شوند، این همراهی موجب تقویت اعتمادبه‌نفس و انگیزه آنان برای حضور پررنگ‌تر در عرصه‌های ورزشی می‌شود. این حمایت چندبعدی که شامل پشتیبانی عاطفی، کمک‌های عملی و راهنمایی‌های تخصصی است، موانع روانی و اجتماعی پیش روی زنان را کاهش می‌دهد و زمینه را برای تداوم فعالیت‌های ورزشی آنان فراهم می‌کند. درواقع، حمایت اجتماعی نه‌تنها به‌عنوان یک تسهیل‌گر عمل می‌کند، بلکه با ایجاد حس تعلق و ارزشمندی در زنان، تمایل آنان به مشارکت فعال و مستمر در ورزش را نیز تقویت می‌کند. این چرخه مثبت درنهایت به ارتقای سطح سلامت فردی و توسعه ورزش همگانی در جامعه منجر می‌شود. این بخش از نتایج تحقیق با یافته‌های تحقیقات چن و کوی^۱ (۲۰۲۴)، لایرد^۲ و همکاران (۲۰۱۶)، احمدی (۲۰۱۳) و هانی و ایسرائیل^۳ (۲۰۰۸) که بر تأثیر دیگران مهم بر مشارکت ورزشی افراد تأکید کردند، همسوست.

حمایت اجتماعی نقش میانجی در اثرگذاری پیامدهای فرهنگی و اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه بر مشارکت ورزشی دارد. در تحلیل این یافته‌ها می‌توان گفت که حمایت اجتماعی به‌عنوان حلقه واسطه کلیدی، تأثیر پیامدهای فرهنگی و اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه‌ها را به مشارکت ورزشی آنان منتقل می‌کند. حضور زنان در ورزشگاه‌ها از یک سو موجب تحول در نگرش‌های فرهنگی و بازتعریف هنجارهای اجتماعی می‌شود و از سوی دیگر با کاستن از موانع اجتماعی، فضای مناسب‌تری را برای فعالیت ورزشی زنان ایجاد می‌کند. در این فرایند، حمایت اجتماعی نقش واسطه‌ای حیاتی ایفا می‌کند؛ یعنی تغییرات مثبت فرهنگی و اجتماعی ناشی از حضور زنان در ورزشگاه‌ها، در گام اول منجر به تقویت شبکه‌های حمایتی شامل خانواده، دوستان و نهادهای اجتماعی می‌شود. این حمایت تقویت‌شده، سپس بستر لازم برای مشارکت ورزشی زنان را فراهم می‌سازد و با ایجاد انگیزه، افزایش اعتمادبه‌نفس و تسهیل دسترسی به امکانات ورزشی، زمینه را برای حضور فعال‌تر و پایدار زنان در عرصه ورزش مهیا می‌کند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که پیامدهای فرهنگی و اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه‌ها از مسیر تقویت حمایت اجتماعی، به شکلی معنادار بر افزایش مشارکت ورزشی زنان تأثیر می‌گذارد. این بخش از نتایج تحقیق با نتایج تحقیقات قراخلو و نیسیان (۲۰۰۷)، ابراهیمی و همکاران (۲۰۱۰)، مومنی و همکاران (۲۰۱۳)، احمدی و همکاران (۲۰۲۰) و جونز و همکاران (۲۰۱۸) همسوست.

1. Chen & Qiao

2. Laird

3. Heaney & Israel

به طور کلی می‌توان گفت که صرف حضور زنان در ورزشگاه‌ها، نه تنها هنجارهای فرهنگی را به سمت پذیرش وسیع‌تر مشارکت ورزشی آن‌ها سوق می‌دهد، بلکه محیط اجتماعی را با کاستن از موانع و جلب توجه نهادهای، برای حضور فعال‌تر زنان آسان‌تر می‌سازد. در این میان، پشتیبانی‌های دریافتی از سوی افراد کلیدی نظیر مربیان و الگوها، اعضای خانواده و دایره دوستان، نقشی محوری و میانجی‌گر ایفا می‌کند. این حمایت‌ها همانند نیروی محرکه‌ای عمل می‌کنند و پیامدهای مثبت تغییرات فرهنگی و اجتماعی را به انگیزه‌های عملی و قابلیت‌های افزایش‌یافته برای فعالیت‌های بدنی ترجمه می‌کنند. ابعاد گوناگون مشارکت ورزشی از جمله آمادگی جسمانی، تندرستی جسمی و ذهنی، جنبه‌های تعاملی و میراث ورزشی و همچنین توانایی‌های اجرایی، همگی تحت‌تأثیر این چرخه حمایتی قرار می‌گیرند. این یافته‌ها که با دیدگاه‌های پژوهشگران متعدد در سراسر جهان همخوانی دارد، بر اهمیت برنامه‌ریزی‌های همه‌جانبه‌ای تأکید می‌کند که با تقویت نظام‌های حمایتی و بهره‌برداری از دستاوردهای فرهنگی و اجتماعی، به ارتقای فراگیر مشارکت ورزشی زنان و در نتیجه بهبود کلی سلامت و کیفیت زندگی در جامعه یاری می‌رساند.

در این پژوهش، پژوهشگران با محدودیت‌هایی روبه‌رو بودند؛ به این صورت که دسترسی به نمونه‌های پژوهش که دارای تجربه عینی حضور در ورزشگاه‌ها بودند، به‌آسانی ممکن نبود. این چالش عمدتاً ناشی از موانع ساختاری و اجتماعی موجود برای حضور بانوان در چنین فضاهایی بود که در نهایت، دامنه و تنوع نمونه‌گیری پژوهش را تحت‌تأثیر قرار داد. همچنین با توجه به وجود نگرش‌های مردسالارانه و دیدگاه‌های مذهبی سنتی در برخی از اقشار جامعه، محقق در دستیابی به پاسخ واقعی دچار محدودیت بود. این شرایط ممکن است بر صراحت و دقت پاسخ‌های شرکت‌کنندگان تأثیر گذاشته باشد؛ چراکه برخی از آنان به دلیل ملاحظات اجتماعی یا ترس از قضاوت، ممکن است از بیان نظرهای واقعی‌شان خودداری کرده باشند. این محدودیت، امکان دستیابی به داده‌های کاملاً عینی را با ابهام مواجه کرده است.

براساس بررسی فرضیه‌های تأییدشده در این پژوهش، با توجه به اهمیت اثرات حضور بانوان در ورزشگاه‌ها در ایران، پیشنهادهای کاربردی و پژوهشی زیر برای اقدامات کاربردی، بررسی دقیق‌تر و ارائه پژوهش‌های بیشتر در این حوزه ارائه می‌شود. به مسئولان و مدیران ورزشی کشور پیشنهاد می‌شود که با طراحی برنامه‌های فرهنگی، به بازتعریف هویت زنانه در ورزش بپردازند و از ابزارهای رسانه‌ای، آموزشی و اجتماعی برای کاهش مقاومت‌های فرهنگی بهره بگیرند. پیشنهاد می‌شود که نهادهای ورزشی و فرهنگی با بهره‌گیری از ظرفیت‌های اجتماعی مانند آموزش همگانی، ایجاد فضاهای ورزشی خانوادگی و ترویج گفتمان مثبت نسبت به مشارکت زنان در جامعه، شرایط را برای ارتقای فعالیت بدنی زنان فراهم کنند. به مسئولان و مدیران ورزشی پیشنهاد می‌شود که ایجاد شبکه‌های حمایتی درون خانواده، میان دوستان و در محیط‌های آموزشی و شغلی می‌تواند به‌عنوان مشوقی مهم برای فعالیت‌های ورزشی زنان عمل کند و تأثیرگذار باشد. به مسئولان و مدیران ورزشی پیشنهاد می‌شود که با توسعه برنامه‌های ورزشی اجتماعی محور با رویکرد تقویت تعاملات بین‌فردی و اعتماد جمعی، زمینه حمایت مستمر اطرافیان از مشارکت ورزشی زنان را فراهم کنند.

همچنین برای بررسی دقیق‌تر موضوع پژوهش چند پیشنهاد پژوهشی در راستای نتایج ارائه شده است:

۱- با توجه به پیامدهای اجتماعی حضور زنان در ورزشگاه بر مشارکت ورزشی، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده به بررسی نقش ساختارهای اجتماعی و نگرش‌های گروهی در سطوح مختلف (خانواده، رسانه، نهادهای آموزشی) بر رفتار ورزشی زنان بپردازند؛

۲- با توجه به تأثیر پیامدهای فرهنگی بر حمایت اجتماعی، پیشنهاد می‌شود در یک مطالعه کیفی نگرش خانواده‌ها و گروه‌های مرجع به حضور زنان در فضاهای ورزشی از زوایای پنهان حمایت فرهنگی بررسی شود؛

۳- با توجه به تأثیر حمایت اجتماعی بر مشارکت ورزشی زنان، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده اثرگذاری انواع حمایت اجتماعی (عاطفی، ابزاری، اطلاعاتی) بر انگیزش و پایداری مشارکت ورزشی در زنان بررسی و تحلیل شود؛

۴- پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آینده به بررسی حمایت شبکه‌های اجتماعی غیررسمی و رسمی از حضور زنان در ورزشگاه‌ها بر میزان مشارکت ورزشی زنان پرداخته شود.

پیام مقاله

حضور زنان در ورزشگاه‌ها با ایجاد تحولی فرهنگی، نقش تعیین‌کننده‌ای در توسعه ورزش بانوان ایفا می‌کند. این حضور فراتر از یک رویداد ساده، به بازتعریف هنجارهای اجتماعی و تقویت سرمایه اجتماعی منجر می‌شود. در این فرایند، ورزشگاه به کانونی برای ایجاد شبکه‌های حمایتی پایدار تبدیل می‌شود که زمینه‌ساز توانمندسازی ورزشی زنان می‌شود. همچنین تغییر نگرش‌های فرهنگی ناشی از این حضور، همراه با تقویت حمایت اجتماعی، چرخه مثبتی را ایجاد می‌کند که در آن مشارکت ورزشی زنان نه به‌عنوان فعالیت حاشیه‌ای، بلکه به‌عنوان بخشی از تحول اجتماعی بزرگ‌تر تثبیت می‌شود. این یافته نشان می‌دهد که توسعه پایدار ورزش بانوان نیازمند ایجاد تحول در لایه‌های عمیق فرهنگی-اجتماعی است و حضور در ورزشگاه‌ها می‌تواند عاملی کلیدی در این تحول شود.

ملاحظات اخلاقی

تمام ملاحظات اخلاقی در زمینه جمع‌آوری داده‌ها و طراحی پرسشنامه‌ها رعایت شده است.

مشارکت نویسندگان

نویسنده اول، نسترن جعفرزاده: جمع‌آوری داده‌ها (۸۰٪)، تحلیل داده‌ها (۵۰٪)، نگارش-پیش‌نویس اصلی (۶۰٪)، مرور (۷۰٪) و ویرایش (۵۰٪)، مرور ادبیات (۵۰٪)
نویسنده دوم (مسئول)، شهرام شفیعی: مفهوم‌سازی (۱۰۰٪)، تحلیل داده‌ها (۱۰٪)، نگارش - پیش‌نویس اصلی (۱۰٪) و ویرایش (۲۰٪)، مرور ادبیات (۲۰٪)
نویسنده سوم، حسین براخاص: جمع‌آوری داده‌ها (۲۰٪)، تحلیل داده‌ها (۴۰٪)، نگارش - پیش‌نویس اصلی (۳۰٪)، مرور (۳۰٪) و ویرایش (۳۰٪)، مرور ادبیات (۳۰٪)

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

این پژوهش هیچ حمایت مالی نداشت و از همه شرکت‌کنندگان در این پژوهش سپاسگزاری می‌کنیم.

منابع

1. Abedini, S., & Talebi, S. (2017). The socio-economical factors related to the degree of tendency of citizens toward public sports in Khalkal. Journal of Applied Sociology, 28(1), 131-144. <https://doi.org/10.22108/jas.2017.21255> [In Persian].
2. Aghakhanbabaie, M., & Poorsoltani Zarandi, H. (2017). The role of self-efficacy as a mediator between perceived environment and social support with physical activity participation among students. Research on Educational Sport, 5(12), 171-188. <https://doi.org/10.22089/res.2017.943> [In Persian].
3. Ahmadi, A., & Hosseini, H. (2021). Presenting a model of the consequences and antecedents of women's presence in football stadiums (Unpublished Master's thesis). Payam Noor University of Garmsar. [In Persian].
4. Ahmadi, F. (2014). Study of female spectators' presence in Iranian sports competitions (Unpublished Master's thesis). University of Shomal. [In Persian].
5. Ahmadi, F., Boroumand, M. R., & Ramezanejad, R. (2020). An investigation of factors influencing women spectators' presence in football stadiums. Sport Physiology & Management Investigations, 12(1), 121-135. [In Persian].

6. Bokharaei, A., Sharbatian, M. H., & Tavafi, P. (2015). Occupational burnout in hotel industry and its relationship to social health (A case study on hotel employees in Mashhad). *Journal of Tourism Planning and Development*, 4(14), 91-111. [In Persian].
7. Charway, D., & Strandbu, A. (2024). Participation of girls and women in community sport in Ghana: Cultural and structural barriers. *International Review for the Sociology of Sport*, 59(4), 559-578. <https://doi.org/10.1177/10126902231214955>
8. Eather, N., Wade, L., Pankowiak, A., & Eime, R. (2023). The impact of sports participation on mental health and social outcomes in adults: a systematic review and the 'Mental Health through Sport' conceptual model. *Systematic Reviews*, 12(1), 102. <https://doi.org/10.1186/s13643-023-02264-8>
9. Ebrahimi, Gh. A., Askari, A., & Niknezhad, M.R. (2010). A sociological study of factors influencing women's tendency to participate in sports as spectators. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 6(11), 61-74. [In Persian].
10. Eskandari, Z. T. (2022). 'We support football in our heart': female football fandom in Iran. *Soccer & Society*, 23(3), 258-270. <https://doi.org/10.1080/14660970.2022.2037208>
11. Farahani, A., Shah Mansoori, E., & Mondalizadeh, Z. (2021). Identification of strategies and implications of women's presence in football stadiums as the spectators. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 20(51), 169-184. <https://doi.org/10.22089/smrj.2019.7266.2541> [In Persian].
12. Farahani, Aa., shah mansouri, E., & mondalizadeh, Z. (2020). Analysis and prioritizing the barriers of presence of women as spectators in football stadiums in Iran. *Sport management studies*, 12(61), 147-170. <https://doi.org/10.22089/smrj.2019.7266.2541> [In Persian].
13. Farakhanloo, R., & Nissian, F (2007) Study of different Afshar attitudes towards the presence of female spectators in men's sports arenas and competitions *Research in Sport Sciences*, 4(3), 73-50. [In Persian].
14. Ferdowsi, M. H. (2023). The role of cultural and psychological capital in women's sports participation (qualitative research). 15 (58), 111-125. <https://doi.org/10.22034/jwcp.2023.709214> [In Persian].
15. Ghaedi, H., & Nobakht Daneshjo, A (2010). The effect of social support and demographic factors on women's participation in sports activities (Case study: women in lamerd city). 1(2), 1-19. [In Persian].
16. Ghiasvand, A., & Rezazade Harati, S. (2020). Freedom platform; Women's strategy for watching football in the stadium. *Cultural Studies & Communication*, 16(59), 107-131. <https://doi.org/10.22034/jcsc.2020.44621> [In Persian].
17. Ghorbani, E., & Garousi, S. (2023). Sports participation of female students and social factors affecting it. *Journal of Iranian Social Studies*, 17(1), 73-95. <https://doi.org/10.22034/jss.2023.552837.1689> [In Persian].
18. Godfrey, M., Coleman, T., & Eys, M. (2021). Ethnic diversity and cohesion in interdependent youth sport contexts. *Psychology of Sport and Exercise*, 53, 101881. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2020.101881>
19. Hair, J. F., Risher, J. J., Sarstedt, M., & Ringle, C. M. (2019). When to use and how to report the results of PLS-SEM. *European Business Review*, 31(1), 20-24.
20. Heaney, C. A., Israel, B. A. (1996) Social networks and social support. In K. Glanz, F.M., Lewis, & B. K. Rimer (Eds.), *Health behavior and health education. Theory, Research and Practice* (pp. 179 205) . San Francisco, CA: Jossey-Bass.
21. Henseler, J., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2015). A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modeling. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43, 115-135. <https://doi.org/10.1007/s11747-014-0403-8>
22. Hosseini, E., & Farzan, F. (2018). An examination of the role of social support in women's sport commitment to sports. *Sport Management Journal*, 10(1), 137-148. <https://doi.org/10.22059/jsm.2018.203847.1606> [In Persian].
23. Hull, R. Z., L., Mileva, K., & de Oliveira, R. (2021). This girl can, can't she? perspectives from exercise providers and participants on what factors influence participation. *Psychology of Sport and Exercise*. 57(1), 56-72. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2021.102043>
24. Hunt, K., Wyke, S., Bunn, C., Donnachie, C., Reid, N., & Gray, C. M. (2020). Scale-up and scale-out of a gender-sensitized weight management and healthy living program delivered to overweight men via professional sports clubs: the wider implementation of Football Fans in Training (FFIT). *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(2), 584.

25. Jones, B. (2024). Menstrual cycles and the impact upon performance. <https://doi.org/10.3389/fspor.2024.1296189>
26. Karimi, J., Abbasi, H., & Eydi, H. (2019). Sociological explanation of social consequences of participation in sport; grounded theory. *Research on Educational Sport*, 7(16), 285-306. <https://doi.org/10.22089/res.2018.6136.1500> [In Persian].
27. Longa, F. E. A. (2025). Gender equality within the sports legal framework: A comprehensive analysis and future perspectives. *Open Journal of Social Sciences*, 13(2), 516-520. <https://doi.org/10.4236/jss.2025.132029>
28. Mobaraki, E., Yoosefy, B. & Ghobadi Yeganeh, A. (2023). Identifying the consequences of banning the presence of Iranian women in football stadiums. *Sport Management Studies*, 15(77), 167-186. <https://doi.org/10.22089/smrj.2022.10043.3307> [In Persian].
29. Moradisharaf, H., Hematinazhad, M., & Benar, N. (2017). Factor analyzing the motivators of sport sponsorship in Hamadan province. *Applied Research of Sport Management*, 5(3), 79-91. [In Persian].
30. Moshkel Gosh, E (2022). A review of the challenges and prospects of women's sports participation with a social marketing approach. 2(7), 132-123. [In Persian].
31. Mostafaei, J. & Kalateh Seifari, M. (2020). Paradigmatic model for female spectators' presence in football stadiums in Iran. *Journal of Woman and Family Studies*, 8(1), 9-39. <https://doi.org/10.22051/jwfs.2020.25216.2063> [In Persian].
32. Naghavi, M., & Khadem, A. (2022). Investigating the role of social capital on the formation of desirable behaviors of football spectators with emphasis on the presence of women in sports stadiums. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 21(55), 211-236. <https://doi.org/10.22034/ssys.2022.1288.1893> [In Persian].
33. Naghavi, M., Armandnia, M., & Nikbin, B. (2023). Identifying the effective factors on promoting the general culture of sports venues in Tehran province (with the approach of women's presence in sports stadiums). *Strategic Studies on Youth and Sports*, 22(60), 269-288. <https://doi.org/10.22034/ssys.2022.1815.2289> [In Persian].
34. Norozi, A., Maleki, A., Parsamehr, M., & Ghasemi, H. (2017). Investigating the role of social support and sport consumption in explaining sport participation of women in Ilam. *Journal of Iranian Social Studies*, 11(2), 120-145. [In Persian].
35. Nosrati, S., Javani, V., & Abdavi, F. (2023). Identification of factors influencing the interaction with sports clubs and fan support based on cultural-social theory in Premier League Football Teams. *Sports Psychology*, 15(1), 212-225. <https://doi.org/10.48308/mbsp.2021.101358> [In Persian].
36. Parsaju, A., Javadipoor, M., & Zareian, H. (2019). Identify the strategies of social participation in sport for all in Iran. *Contemporary Studies on Sport Management*, 8(16), 13-28. <https://doi.org/10.22084/smms.2018.16716.2225> [In Persian].
37. Pross, C. (2022). Women environmental human rights defenders in Nepal and the Philippines. <https://doi.org/10.51414/sei2022.055>
38. Rahmaninia, F., Ramezani Nezhad, R., & Fazli Darzi, A. (2006). The effect of male and female spectators on the incidence of aggressive behaviors in athletes. *Harakat Paiz* 29(29), 137-146. [In Persian].
39. Razavi, S., Majedi, N., & Mohammadian, F. (2020). Analysis of the effect of virtual communication networks' role on attitude and sport participation of Tehran citizens. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 19(47), 223-246. [In Persian].
40. Razeghi Maleh, H., Ganji, M., & Motevalian, S. (2022). The mental typology of women regarding barriers to their presence in stadiums as spectators using the q method. *Ferdowsi University of Mashhad Journal of Social Sciences*, 19(3), 200-171. <https://doi.org/10.22067/social.2023.79708.1261> [In Persian].
41. Rezazadeh, A., & Davari, A. (2017). Structural equation modeling with PLS. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/264519454_Structural_Equation_Modeling_with_PLS
42. Riddervold, S., Haug, E., & Kristensen, S. M. (2024). Sports participation, body appreciation and life satisfaction in Norwegian adolescents: A moderated mediation analysis. *Scandinavian Journal of Public Health*, 52(6), 704-710. <https://doi.org/10.1177/14034948231184525>

43. Sáez, I., Solabarrieta, J., & Rubio, I. (2021). Motivation for physical activity in university students and its relation with gender, amount of activities, and sport satisfaction. *Sustainability*, 13(6), 3183. <https://doi.org/10.3390/su13063183>
44. Sutresna, N., Berliana, B., & Sya'rani, A. Z. (2024). Reflection of sundanese culture on female supporters, analysis of the characteristics of Persib female football supporters. *Musamus Journal of Physical Education and Sport (MJPEs)*, 6(4), 492-509.
45. Taheri, H., & Andam, R. (2014). Understanding the theoretical patterns of the presence of families as spectators in the stadium. *Journal of Women and Family Law Research*, 9(2), 398-317. [In Persian].
46. Trindade, I. A., Marta-Simões, J., Ferreira, C., & Pinto-Gouveia, J. (2018). Chronic illness-related cognitive fusion explains the impact of body dissatisfaction and shame on depression symptoms in breast cancer patients. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 25(6), 886-893.
47. Zahirinia, M., Nikkhah, H., & Shafiei, N. (2015). Investigating the impact of family and mass media on female students' participation in sports activities (Case study: Hormozgan University students). 1(1), 41-61. [In Persian].